

През последните години в Европейския съюз особено внимание се обръща на науката и иновациите като основни двигатели на обществото. От 2006 г. досега ежегодно се финансира организирането на Европейска нощ на учените, която им дава възможност да представят своите постижения пред широката общественост.

В България Европейската нощ на учените 2022 се осъществява по два проекта – K-TRIO и SEARCH, финансирани от Европейския съюз по дейностите „Мария Склодовска-Кюри“ на програма „Хоризонт Европа“. Целта и на двата проекта съвпада с целта на Европейската нощ на учените: „да приближим учените до широката общественост и да увеличим осведомеността за влиянието на научните и иновационни дейности върху ежедневието на хората, което, от своя страна, да привлече младите хора към научна кариера“. През 2022 г. мотото на проекта K-TRIO е „Науката променя начините на живот“. Разнообразната програма включва демонстрационни прояви, чрез които ще бъдат представени постиженията на български учени, специална програма за деца и т.н. Фокус на събитията от Нощта по проект SEARCH 2022 тази година е темата за стъклото – най-универсалния материал в човешката история със съществена роля в обществото за технологичен, научен и икономически напредък, и изменението на климата и свързаните с него спешни и важни избори, които човечеството трябва да направи. В Проекта участват 15 основни и 16 асоциирани партньори.

Много интересни научни опити, подходящи за малки и големи, са подготвили организаторите на Европейската нощ на учените, която тази година се провежда на 30 септември

Ключът за бъдещето, което искаме

Какво е общото между стъклото, хартията, кафето, изменението на климата и още много други неща, ще разберат гостите на Европейската нощ на учените

Изненадващо „Мол София“ е една от столичните дестинации в Нощта на учените по проекта SEARCH, наречена „Наука в сърцето на града“. Пред витрините и по пътеките учени ще демонстрират как могат да се изследват безопасността и чистотата на различни материали. Всеки посетител може да се докосне и до съвременните технологии от света на роботиката както реално, така и във виртуална среда. Може да се види и как се отглеждат инвитро растения, какво е вулканично стъкло и други изненади.

В Техническият университет – София, Национален център по мехатроника и чисти технологии, посетителите ще се убедят, че професията на учения е колкото вълнуваща, толкова и важна за бъдещето на всички ни. Те ще станат свидетели и на това как робот реди кубчето на Рубик.

В Химикотехнологичния и металургичен университет в столицата ще демонстрират как се прави енергийна напитка от отпадъчно кафе. Докторанти и студенти от катедра „Инженерна химия“ ще покажат как от утайка на кафе посредством нанопилтруване в една стъпка могат да се получат енергийна и кафена напитка. Гостите на ХТМУ ще могат сами да си направят и домашна лимонада и да се запознаят с химичните процеси, които протичат при приготвянето ѝ. Изненади готвят и от катедра „Технология на силикатите“ – посетителите ще се потопят в магията на стъклата, за да разберат повече за приложението, начините за производство и оцветяването им. От катедра „Целулоза, хартия и полиграфия“ ще разкажат за про-

цеса на производство на хартия. Посетителите ще могат наблюдават структурата на различните хартии под микроскоп.

В Центъра по молекулярна медицина може да разберете какво представляват гените и човешкият геном. Каква информация получаваме за нашето здраве, болести и произход. Какво представлява проектът „Геномът на Европа“ и какво е участието на България в него, както и защо нашият геном е в полза на обществото. Най-запалените посетители могат да участват и в генетичната викторина. Учените ще запознаят присъстващите какво представляват биобанките и тяхната роля за персонализираната медицина и популационните проучвания. Изясен ще бъде и въпросът чия собственост са нашата ДНК и генетичните ни данни и как да ги опазим.

За шести път „София Тех Парк“ се включва в Европейската нощ на учените. Вратите му ще са отворени за любителите на науката и знанието вечерта на 30 септември т.г. Мисията на тазгодишното издание е да покаже, че комбинацията наука + околна среда + изкуство води до устойчиво развитие на обществото. Една от основните теми от Нощта тази година е за изменението на климата и свързаните с това спешни и важни избори, които човечеството трябва да направи.

Стъклената петриева паничка, изобретена от Юлиус Петри, е незаменен съд в лабораторната практика. Тя се използва за култивиране на микроорганизми, причинители на инфекциозни заболявания. Освен в диагностиката този съд може да се използва и за изкуство. В навечерието на Европейската нощ на учените Медицинският университет – Пловдив, организира „Агар арт“ – конкурс

за рисунка с микроорганизми върху стъклени петриеви панички с хранителни среди. Участниците в него ще създадат свои уникални рисунки от живи бактерии и гъбички предварително в Катедрата по медицинска микробиология и имунология „Проф. д-р Елисей Янев“. Участниците в Конкурса и техните живи „рисунки“ ще бъдат представени в изложба по време на Нощта на учените, а трите най-добри ще получат награди.

Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство (АМТИИ), Проф. Асен Диамандиев – Пловдив, дава старт на проявите, с които участва в програмата на проекта „K-TRIO – Европейска нощ на учените 2022“. Неин партньор е Центърът по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ). Двете научни институции са и организатори на програмата, и участници в нея наред със Софийския университет „Св. Климент Охридски“, сдружението „Форум наука“, Тракийския университет – Стара Загора, Русенския университет „Ангел Кънчев“, Бургаския университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Института по математика и информатика – БАН, Регионалният исторически музей – София, клуба „Млади таланти“ и Единния център за иновации – БАН. Тази година проектът K-TRIO обединява представители на академичните среди, изкуството, образованието и индустрията в България под мотото „Научните изследвания и иновациите са ключът за бъдещето, което искаме“. Пловдивските партньори в Проекта организират майсторски класове и уъркшопи на място в училищата в Пловдив със STEM и STEAM центрове.

Фокусът във всички класове на специалистите от АМТИИ е при-

ложението на новите технологии в изкуството. В майсторски клас, озаглавен „Концепции за изграждане на авторски шрифт“, пред ученици в НХГ „Цанко Лавренов“ са представени шрифтово проектиране и дигитализация. Друг майсторски клас е на тема „Знаци и визуална комуникация“ в Националната художествена гимназия „Цанко Лавренов“. Курсът „Моден дизайн“ е полезен за учениците, които искат да продължат обучението си в областта на сценичните изкуства, декора и сценичните облекла. Интерес предизвиква и уъркшопът „Арт предприемачество в дигиталната ера“ в Националната търговска гимназия.

Центърът по растителна системна биология и биотехнология организира два майсторски класа в Хуманитарната гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ и в Професионалната гимназия по електротехника и електроника. Класовете са озаглавени: „Природните науки и светът около нас“ и „Точните науки и светът в нас“. Във втория майсторски клас учениците могат да участват в онлайн състезания на телефони с Android с MeSi3a (метазнаков символ за запис на изречението) – граматическа игра за часовете по генеративен синтаксис в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, създадена от преподавателите.

В съвместен уъркшоп на тема „Управление на проекти“ представители на АМТИИ и ЦРСББ помагат на ученици да развият концепция и да съставят бюджет на собствено проектно предложение.

Като част от програмата се включва и АРТКЛАС център с две творчески лаборатории. В арт работилницата „Мост между поколенията“ всеки участник има възможност да рисува на тема по

избор. В техническата лаборатория „Млад електротехник“ се съпояват конструктори с електрически елементи.

На 30 септември в свой „Европейски корнер“ Центърът по растителна системна биология и биотехнология представя проектите си и възможностите за кариерно развитие. В Заседателната зала на Центъра е лекцията на популярен език „ДНК в кухнята“.

В Лабораторния комплекс на ЦРСББ се организират отворени врати „Млад изследовател“, на които учители и ученици се запознават с Центъра за върхови постижения. В рамките на импровизирана ботаническа работилница „Забавната страна на науката“ ученици и деца имат възможността да засадят растения в оранжерии на ЦРСББ.

С изложбата „За зелена Европа с въображение“ с авторски фотографии на преподаватели от Русенския университет е официалното откриване на Европейската нощ в Русенския университет. В дискуссионен клуб на тема „Интелигентни градове“ участват водещи учени и професионалисти от практиката. Инициативата „Учен за един ден“ дава възможност на всеки да посети лабораториите на Русенския университет и да се запознае с тяхната работа. Дебатът по темата „Професии на бъдещето“ е с участието на ученици от Английската гимназия и Дойче шуле в Русе. Темата на научно-приложния семинар за докторанти и млади учени е „Тандеми в науката за зелена и дигитална Европа“. В „Учени на сцената“ се изявяват талантливи учени от Русенския университет и неговите филиали в Силистра, Разград и Видин и от ТДУ „Григорий Цамблак“ в Тараклия, Молдова. **АЗБЪК**